

Ο οικισμός των Γουρνιών αποτελεί ένα από τα αντιπροσωπευτικότερα και καλύτερα διατηρημένα παραδείγματα μιας μινωικής πόλης. Τα Γουρνιά βρίσκονται στον κόλπο του Μιραμπέλου, στο βορειότερο τμήμα του κόλπου της Ιεράπετρας. Ο οικισμός είναι κτισμένος σε ένα λόφο και αποτελείται από συγκροτήματα κτηρίων, που είναι διαρθρωμένα ανάμεσα σε δρόμους.

Στην κορυφή του λόφου αποκαλύφθηκαν τα αρχιτεκτονικά ερείπια ενός ανεξάρτητου συγκροτήματος, που αν και είναι δέκα φορές μικρότερο από τα ανάκτορα της Κνωσού, θυμίζει έντονα τη διάταξη των μινωικών ανακτόρων. Η ομοιότητα με τα ανάκτορα αφορά κυρίως στη διαμόρφωση της δυτικής πτέρυγας του συγκροτήματος που είναι πλακοστρωμένη και κτισμένη με μεγάλους ασβεστολιθικούς δόμους, όπως συνηθίζεται στις δυτικές προσόψεις των ανακτόρων.

Αλλά, κοινά αρχιτεκτονικά στοιχεία με τα ανάκτορα εντοπίζονται στο συγκρότημα αποθηκών της δυτικής αυλής και το γειτονικό κλιμακοστάσιο, το οποίο ίσως οδηγούσε και σ' αυτή την περίπτωση σε χώρους υποδοχής που βρίσκονταν στον επάνω όροφο. Στο βόρειο άκρο εξάλλου, ένα μικρό κλιμακοστάσιο θυμίζει το θεατρικό χώρο της Κνωσού, ενώ στο νότιο τμήμα εντοπίζεται ένας ανοικτός χώρος, γνωστός ως δημόσιος χώρος, που φαίνεται

ότι είχε σχεδιαστεί για να εξυπηρετεί εκδηλώσεις κοινωνικού χαρακτήρα. Στη νοτιοανατολική γωνία του συγκροτήματος σ' ένα μικρό δωμάτιο με πολύθυρο, που είχε θέα στην κεντρική αυλή, βρέθηκε ένα χαμηλό θρανίο που θυμίζει παρόμοια δωμάτια της δυτικής πτέρυγας του ανακτόρου της Φαιστού. Σ' έναν άλλο χώρο επίσης, του οποίου το σχήμα θυμίζει τα τριμερή ιερά των ανακτόρων, βρέθηκαν ιερά κέρατα και βάσεις με κοιλότητες, στοιχεία που συντείνουν στο χαρακτηρισμό του ως ιερού.

Το ζεύγος των ιερών κεράτων ή κεράτων καθοσιώσεως ήταν το κυριότερο θρησκευτικό σύμβολο της μινωικής θρησκείας και αποτελούσε αντικείμενο λατρείας. Τα κέρατα συμβόλιζαν μάλλον βουκράνια, δηλαδή τα κεφάλια θυσιασμένων ταύρων που κρέμονταν στα ιερά δένδρα και στους τοίχους των ιερών. Η λατρεία των ταύρων είναι γνωστή από ιερά της Νεολιθικής εποχής στη Μικρά Ασία. Κέρατα καθοσιώσεως διακοσμούσαν συχνά τα βάθρα ιερών, ενώ μερικές φορές απεικονίζονται στην τέχνη ανθρώπινες μορφές, που προσεύχονται μπροστά στα ιερά κέρατα. Υπάρχουν πολλά ομοιώματα ιερών κεράτων σε πηλό, ασβεστοκονίαμα και πέτρα, που διακοσμούν κοσμικά οικοδομήματα. Ένα τεράστιο ζεύγος τέτοιων κεράτων βρέθηκε κοντά στο νότιο πρόπυλο της Κνωσού κι ένα άλλο στο ανακτορικό συγκρότημα των Αρχανών. Στο μέγαρο Νίρου λατρευτικά κέρατα βρέθηκαν τοποθετημένα σε μια βαθμιδωτή βάση στη νότια πλευρά της αυλής.